

het wild vervolgen. Weer wint de eerste zichtbaar terrein, doch ditmaal weet *tjitjak* zich achter een der pilaren te bergen. *Tokkeh* raakt het spoor bijster, hetgeen daaruit blijkt, dat hij, terwijl de kleine links om den hoek is verdwenen, zich naar rechts wendt en met aandacht — en misschien in stomme verbazing — het jachtveld vóór zich met de oogen afzoekt. Ten slotte geeft hij het ook hier op, keert zich om en ziet dus weer naar het Noorden.

Dicht bij den Noorderhoek, wel zes meter van *tokkeh* verwijderd, ligt nog altijd *tjitjak* no. 3, ook evenals de beide andere Noordwaarts kijkend, den staart precies naar den eerste gericht, doch den kop iets zijwaarts gebogen, zoodat hij kan zien, wat achter hem gebeurt. Alweer verheft het monster zich op zijn beenen en gaat het in gematigd tempo op het nieuwe doel af, zich op een paar voet afstands er vandaan weer op den buik leggend. Dan alweer het snel vooruitschieten met hetzelfde resultaat: *tjitjak* vlucht langs zijn aanvaller heen Zuidwaarts, logge wending van den laatste, vervolging, die echter vrij spoedig wordt opgegeven, niettegenstaande thans naar het schijnt de vervolgte geen obstakel tusschen zich en den vijand kan stellen. Daarentegen was de voorsprong thans grooter dan in de beide vorige gevallen. *Tokkeh* doet thans geen verdere pogingen om de kleine knapen aan de huid te komen, ofschoon twee ervan stellig en de derde waarschijnlijk, nog steeds binnen zijn gezichtsveld zijn. Hij wendt zich weer Noordwaarts en gaat dan in de gewone loerstelling liggen, uitkijkende naar wat er eventueel binnen zijn radius komt.

Het meest merkwaardige van deze observatie lijkt ons wel, dat èn aanvaller èn aangevallenen tot driemaal toe precies dezelfde tactiek toepasten, de eerste om zich buit te verschaffen (dit is echter nog niet zoo opmerkelijk), de laatste om den vijand schaakmat te zetten. De *tjitjaks* deden daarbij juist, wat men niet zou verwachten, nl. als het ware op den vijand inloopen, wat getuigt van „systeem”. Dát is toch wel opmerkenswaardig.

J. OLIVIER.

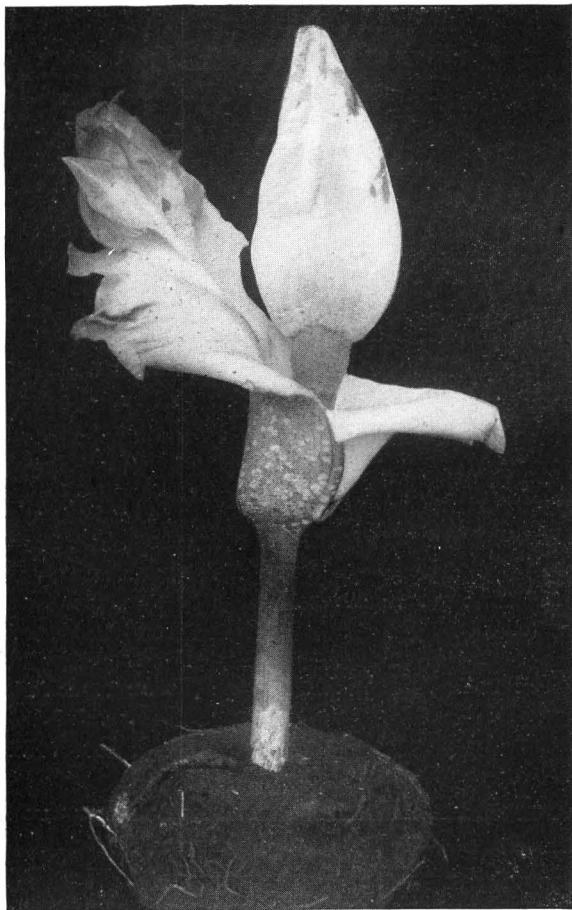
EEN ABNORMALE AMORPHOPHALLUS-BLOEIWIJZE

De heer HEERKENS THIJSEN, destijds assistent op de — thans gesloten — tabaksonderneming Bekalla, bracht onlangs bij een bezoek aan het Deli Proefstation te Medan de in fig. 1 afgebeelde *Amorphophallus*-plant mee. Terecht meende genoemde heer, dat er iets bijzonders was aan dit exemplaar. Op de foto komt duidelijk uit, dat één der kolfscheeden aan den top herhaaldelijk ingesneden is en daardoor haar bladnatuur verraaft. Dit verschijnsel is al meer bij *Amorphophallus*-bloeiwijzen waargenomen; Dr SMITH, indertijd Hoofd van het Herbarium te Buitenzorg, heeft bijv. in den 10den jaargang van dit tijdschrift nog een afbeelding gegeven van een op dergelijke wijze vervormde spatha van *Amorphophallus variabilis* BL. Wat echter het door den heer HEERKENS THIJSEN gevonden exemplaar dubbel zoo interessant maakt, is de omstandigheid, dat zich onder de kolf niet één maar twee kolfscheeden ontwikkeld hebben!

Tot welke soort deze abnormale *Amorphophallus*-plant intusschen behoort, waag ik niet te beslissen. Mogelijkerwijs moet ze tot de soort *variabilis* gerekend worden, maar in sommige opzichten wijkt het exemplaar toch ook weer af van de beschrijving, die BACKER van *A. variabilis* gegeven heeft in zijn artikel over de Javaansche *Amorphophallus*-soorten (De Tropische Natuur, jg. 9, 1920, blz. 27-28) In andere opzichten daarentegen komt de bewuste plant weer meer overeen

met *A. oncophyllus* PRAIN, zooals BACKER die op blz. 28-29 van zijn stuk beschrijft; op de bladeren van de *Amorphophallus*-planten, die in de buurt van het afwijkend gevormde exemplaar stonden, zaten echter niet de voor *A. oncophyllus* zoo kenmerkende knolletjes. Een korte beschrijving van de door den heer HEERKENS THIJSEN meegebrachte plant moge hier derhalve volgen.

De afgeplat-bolvormige knol heeft een doorsnede van over de 20 cm. Het onzijdig kolfdeel is 20-21 cm lang; voordat het exemplaar in formaline werd geconserveerd, was de kleur van dit gedeelte van de kolf vleeschkleurig. Het mannelijk kolfdeel mat 3.5-4 cm, het vrouwelijk deel 5-5.5 cm; dit vrouwelijk kolfdeel begon 1-1.5 cm boven de inplanting van de binnenste (bovenste) kolfscheede. Deze heeft een lengte van 14.5-15 cm en was wit. De buitenste spatha is, zooals uit de foto blijkt, veel grooter dan de binnenste; de kleur ervan was crèmegeel, welke kleur naar de punten toe in lichtgroen overging; aan de onderzijde vertoonde de buitenste spatha een mengeling van groene en paars-

Amorphophallus spec.?

bruine tinten met bleke vlekken. Van binnen waren beide kolfscheeden aan den voet wijnrood gekleurd. De bessen van de *Amorphophallus*-planten, welke in de omgeving van de abnormale plant groeiden, waren bij rijpheid donker oranje-rood; ze zijn meerendeels 2-zadig, eenigszins flesch- of peervormig en 18-21 cm lang.

Medan.

J. C. VAN DER MEER MOHR.